

Posudek vedoucího bakalářské práce Jany Burianové „Příběh torza – (životopisná zpověď spisovatele Alexandra Klimenta)“

Jako všechno, co má smysl, má i tato bakalářská práce svůj příběh.

Před čtyřmi lety jsem usoudil, že můj dobrý známý, snad i přítel, spisovatel Alexandr Kliment, považuje plachost a uzavřenost za elementární ctnost – a že to je (v jeho případě) špatně.

Zatímco jeho přátelé z bouřlivých let šedesátých (i on byl jedním z hlavních aktérů zlomového IV. Sjezdu československých spisovatelů, i on byl redaktorem Literárních novin v jejich nešťastnějších letech), tedy zatímco jeho přátelé po převratu v roce 89 plně využili nové svobody k tomu, aby náležitě a veřejně zúročili své nepopíratelné zásluhy o smysluplnost disentu (ale i Kliment podepsal Chartu 77), aby po převratu vymetali šuplata, tiskli nové knihy jednu za druhou a aby se zviditelňovali, kde to jen bylo možné, on mlčel a dělal si své: chodil na procházky, pil, přemýšlel a psal jen to, co dávalo smysl jemu (a co – většinou – ukládal do šuplíku).

Napadlo mě tehdy, že bude dobré, vznikne-li jeho životopisná zpověď alespoň jako bakalářská práce v rámci žánru, který učím. Kupodivu s tím souhlasil.

Prvním adeptem na to posadit se proti Klimentovi, nebýt naprostým hlupákem, přečíst si jeho knihy, umět se ptát, umět být trpělivý, umět přečkat jeho „slabé chvíle“ (= nechuť debatovat způsobená většinou přemírou konzumace alkoholu) byla nejmenovaná studentka, která to po třech sezeních a půlroce vzdala.

Já to vzdát nehodlal a poprosil jsem v tu chvíli mou žákyni a zde přítomnou Janu Burianovou o to, aby se tématu chopila. A ona to udělala.

Výsledek leží před Vámi.

Kolegyně Burianová byla handicapovaná častými Klimentovými alkoholickými „návraty“, mou detailní znalostí Klimentovy dikce a jeho klíčových příběhů a mým paternalismem (pramenil ze strachu, že i druhý pokus nevyjde), který snášela s příkladnou asertivitou. Oba jsme byli handicapováni zjištěním, že takřka paralelně s životopisnou zpovědí, kterou sděloval Janě Burianové, dělal to samé Kliment se svým vnukem, aniž nám to řekl. Svou bakalářskou práci obhájil Štěpán Kliment na této fakultě vloni. Životopisná zpověď jeho dědečka byla skrytá pod názvem, v kterém se jméno Alexandr Kliment neobjevilo, takže jsme nemohli zjistit, že prakticky ve stejném čase vznikají dvě životopisné zpovědi téhož člověka. Pro mě osobně to bylo o to trpčí, že jsem se 14 dnů před tím, než mi Kliment daroval knížku Tři žíně (což je jeho snachou upravená ta část bakalářské práce jeho vnuka, která neobsahuje kapitoly o identitě – hlavní téma Štěpánovy bakalářky – , jen onu životopisnou zpověď doplněnou o důležité informace, které ve Štěpánově bakalářce nejsou: zkrátka, až tento danajský dar mi otevřel oči), tedy že jsem se tenkrát rozčílil a do oponentského posudku na jakousi bakalářskou práci, která se mi moc nelíbila a které jsem m.j. vytýkal to, že zpracovává stejně úzké téma, jaké před ní v bakalářské i magisterské práci zpracovala jiná studentka, napsal, že si nedovedu představit, že by v rámci žánru, který učím, byly vedením bakalářského studia schváleny dvě životopisné zpovědi téhož člověka, přestože by to byly tak jako tak dva originály atd... Tímto rezolutním prohlášením jsem si po zjištění, že se tak v případě Alexandra Klimenta děje, naběhl na vidle a za východisko jsem považoval, že přiměji Janu Burianovou hrát s otevřenými kartami, tedy, že součástí její bakalářky nebude jenom životopisná zpověď slovného narátora, ale též přiznání, že existuje bakalářská práce Štěpána Klimenta a kniha Tři žíně a že se pokusí (J.B.) nabídnout jako bonus jakýsi pokus o komparaci všech tří zpovědí.

Výše popsany příběh je v práci Jany Burianové zaznamenán, pokus o komparaci je v bakalářce také. Zcela záměrně říkám tomto pokusu bonus, protože kdyby se kolegyně Burianová pustila do komparace důsledně a podrobně, nepochybně by zjistila řadu pozoruhodných věcí v jazykové i informační vrstvě všech tří zповědí, ale to byla jiná bakalářská práce (měla by cca 300 stran), jejíž východiska by byla zajímavá pro všechny teoretiky tzv. Orální historie a která by mohla kandidovat na diplomní práci magisterskou. Úkolem Jany Burianové bylo vytvořit metodicky zakotvenou životopisnou zповěď Alexandra Klimenta. Nic víc. Tohoto úkolu se zhostila se ctí a zcela v duchu zadání kursu, který u mne absolvovala: a) s Klimentem se spřátelila, b) scházela se s ním i bez ambicí nahrávat, scházela se s ním jen proto, aby si povídali, c) přiměla ho, aby jí plně důvěřoval, d) dostala z něj informace, názory, nápady a myšlenky, které jsem z něj nedostal nejen já, ale ani jeho vnuk, či jeho snacha (která z něj ovšem – jaksi naopak – dostala informace, které kolegyně Burianová vědomě „přehlédla“ – alkohol).

Suma sumárum: jako důkladný svědek všech peripetií, které provázely vznik této bakalářské práce, považuji výsledek za vynikající. Protože však musím poctivě přiznat, že „celý“ Kliment (a ještě zda-li) je obsažen až v součtu všech tří životopisných zповědí (viz výše), navrhuji takové hodnocení, které by dříve mělo hodnotu cca 40 bodů, dnes, soudím, že 1 minus.

V Praze, 15.6.2009

Jan Kašpar